కథ

వానప్రస్థం

''పిల్లలకీ-తనకీ సెలవులిస్తున్నారు. ఈసారి నార్త్ చూసి రావాలనుకుంటున్నాం.''

''ముందు చెన్నై అన్నయ్య దగ్గరికి వెళ్ళి... అక్కడ్నించి-'' నర్మద అందుకుంది.

కొడుకు-కోడలు-పిల్లలు భోజనాలు చేస్తున్నారు.

సావిత్రమ్మ బల్ల దగ్గర నించుని ఆప్యాయంగా కొసరి, కొసరి తినిపిస్తోంది.

''సెలవలు నెలపైనే వుంటాయి. మేమెవరం లేకుండా ఈ సిటీలో మీరిద్దరూ వుండటం కష్టం'' రవీంద్ర ఎవరివంకా చూడకుండా జనాంతికంగా అన్నాడు.

''ఎప్పుడు ప్రయాణం? మరి నీ సెలవు విషయం .. !'' విశ్వనాథం న్యూస్ మీంచి దృష్టి మరల్చి అడిగాడు.

''ఎల్.టి.సి. శాంక్షనైంది. నెల... వచ్చేవారానికి టికెట్లు రిజర్వు చేయించాను'' వాష్ బేసిన్ దగ్గర చెయ్యి కడుక్కుంటూ చెప్పాడు రవీంద్ర.

''బాగుంది. వెళ్ళిరండి!'' అన్నాడు విశ్వనాథం.

కొడుకు బ్యాంక్ ఆఫీసర్. కోడలు లెక్చరర్. ఇద్దరు కె.జి. క్లాసు పిల్లలు. చిన్నపిల్లలైనా పుడుతూనే వాళ్ళకి చదువుల భారం-వీళ్ళకి ఉద్యోగ భారం. సెలవలకి ఇలా సరదాగా టూర్ చేసి రావాలనుకుంటున్నారని అర్థం చేసుకున్నారు 'ముసలాళ్ళు'

'మమ్మల్ని కూడా తీసుకుపోరా అబ్బాయీ' అనాలని సావిత్రమ్మ మనసులో ఆశ ముఖంలోకి పాకింది. గమనించిన విశ్వనాథం చూపులతో వారించాడు.

'కొన్ని కొన్ని అడగకూడదు. అడిగినా తీరకపోతే భంగపాటు. తమ సంగతి అబ్బాయే చెప్తాడుగా' అన్నాయి ఆ చూపులు.

''మా అమ్మ, నాన్న కూడా చెన్నై వస్తున్నారు'' అంది నర్మద. సావిత్రమ్మ ఆశ మొగ్గలోనే తునిగిపోయింది. తలదించుకుని నిర్లిప్తంగా గిన్నెలు సర్దుకుంటోంది.

''-అదే మేం లేకుండా మీరిద్దరూ ఇక్కడెందుకు? ఇబ్బందిపడతారు పల్లెల్లో మనింటికి వెళ్ళి వుండండి. మేం టూర్ నుంచి వచ్చాక మళ్ళీ వద్దురుగాని... '' రవీంద్ర స్పష్టంగా చెప్పాడు.

విశ్వనాథానికి విషయం అర్థమైంది. సావిత్రి వంక చూసాడు.

ఆవిడ పిల్లలకు అన్నం తినిపిస్తోంది.

''అలాగేలే'' అన్న విశ్వనాథం సమాధానం విని కొడుకు డైనింగ్ హాల్లోంచి వెళ్ళాడు.

పల్లెల్లో విశ్వనాథానికి నాలుగు సెంట్ల స్థలంలో చిన్న ఇల్లు వుంది. ఆ ఊళ్ళోనూ, ఆ చుట్టుపక్కల ఊళ్ళలోనూ ఆయన 35 సంవత్సరాలు ఉపాధ్యాయుడిగా పనిచేసి హెడ్మాస్టర్ హోదాలో మూడేళ్ళ క్రితం ఉద్యోగ విరమణ చేసాడు. తరువాత కొంతకాలం ఆయన, భార్య సావిత్రి అక్కడే వున్నారు. తరువాత కోడలు కూడా. లెక్చరర్‌గా ఉద్యోగంలో చేరటంతో వాళ్ళకి తమ సహాయం అవసరమని తెలుసుకుని సిటీ వచ్చేసారు. వాళ్ళకి రవీంద్ర కాక ఒకమ్మాయి కూడా వుంది. సర్వీసులో వుండగానే తగిన సంబంధం చూసి పెళ్ళి చేసి ఆ బాధ్యత కూడా తీర్చుకున్నాడు. ఇక్కడ పిల్లలు కలిగాక నర్మద ఉద్యోగంలో చేరింది. పెద్ద దిక్కులేకుండా వంటరి కాపురం. పైన ఉద్యోగ బాధ్యత, పిల్లల చదువు సంధ్యలు వీటి దృష్ట్యా భార్యాభర్తలిద్దరూ ఉద్యోగం చేయవలసిన అవసరాన్ని గ్రహించారు. అప్పటికి మామగారు కూడా రిటైరై-పెద్దవాళ్ళిద్దరూ విడిగా పల్లెలో వుండటం కంటే తమ దగ్గరికి వచ్చి వుండటం ఆసరాగా వుంటుందని సిటీకి రప్పించుకున్నారు.

''బట్టలు సర్దివుంచు. రేపు రాత్రికి మనం ఊరు వెడుతున్నాం'' అన్నాడు విశ్వనాథం.

సావిత్రమ్మ తల ఊపింది. ఆవిడ మనసులో కొడుకు వాళ్ళతో తమనూ తీసుకు వెళితే బాగుండునన్న ఆశ వుంది.

ఇంతకాలం ఆయన ఉద్యోగం, పిల్లల చదువులు అంటూ ఊరు కదలకుండా గడిచిపోయాయి. తను ఎప్పుడైనా ఏ యాత్రాస్థలానికైనా వెళ్ళాలనుకుంటే ఆయన ''ఏమిటి సావిత్రీ! ఎందుకిప్పుడు కాశీ, రామేశ్వరం... వాటన్నింటికీ ముందు, ముందు చాలా టైముంది, ముందు మనం నిర్వర్తించవలసిన బాధ్యతలెన్నో వున్నాయి'' అనేవారు. అవన్నీ నెరవేర్చుకోవటానికి డబ్బు చాలా ముఖ్యమని అనవసరంగా పది రూపాయలు కూడా ఖర్చు చెయ్యనియ్యని దిగువ మధ్యతరగతి ఆర్థిక స్థితి అని చెప్పకనే చెప్పేవారు.

రవీంద్ర చదువుకోసం-పెళ్ళి కోసం రూపాయి, రూపాయి కూడబెట్టేవారు. ఆయన సబ్జెక్టుకి మంచి గిరాకీ వుండటం వల్ల బాచెస్‌గా ఉదయం, సాయంత్రం ట్యూషన్లు చెప్పి సంపాదించేవారు. కష్టపడి సంపాదించటం ఆయన వంతైతే-ప్రతి రూపాయి పొదుపుగా ఖర్చు చెయ్యటం తన వంతు బాధ్యత. తను ఖర్చులు పరిమితం చేసుకుని రవీంద్రకు తగిన చదువు చెప్పించారు వాళ్ళు కూడా. బాగా చదివి మంచి ఉద్యోగంలో స్థిరపడ్డాడు. డిగ్రీ వరకూ చెప్పించి లతకు తగిన సంబంధం చూసి వివాహం జరిపించారు. రెండు పెద్ద బాధ్యతలు నెరవేర్చుకునే సరికి ఆయన ఉద్యోగ విరమణ సమయం రానే వచ్చింది. పిల్లలిద్దరూ ఏ లోటూ లేకుండా పిల్లలతో సుఖంగా వున్నారన్న తృప్తితో వున్నారు. ఇక తామిద్దరూ స్వేచ్ఛగా పుణ్యక్షేత్రాలు తిరిగి రావచ్చనుకున్నారు. ఇంతలో నర్మదకి ఉద్యోగం రావటం వాళ్ళ పిల్లల్ని చూసుకోవటానికి-ఇల్లు కనిపెట్టుకుని వుండటానికి ఇక్కడికి తామిద్దరూ వచ్చెయ్యవలసి వచ్చింది. ఇద్దరికీ ఎక్కడో దూరంలో ఉద్యోగాలు. ఎనిమిది గంటలకే బయలుదేరి వెళ్ళిన వాళ్ళు తిరిగి ఇల్లు చేరేది రాత్రి ఏడు దాటాకే. తెల్లవారుఝామునే లేచి కోడలికి ఆసరాగా వంటపని, ఇంటిపని చెయ్యటం అలవాటు చేసుకుంది సావిత్రమ్మ. కొడుకుకి సాయంగా బయటి పనులు చేసే బాధ్యత విశ్వనాథం తీసుకున్నాడు. ఉద్యోగస్థులు ఎదుర్కొనే వత్తిడి ఎరిగిన వాడవటం వల్ల బయటి పనులేమీ కొడుకు వరకూ పోనివ్వకుండా చూసుకునేవాడు. ఇక్కడ వుంటూ పెన్షన్ డబ్బు దాచుకోవటం ఇష్టం లేక అవసరానికి వాడేసేవారు. కొడకు పట్ల ఆయనకున్న ప్రేమ కాస్త ఎక్కువేననిపిస్తుంది. అతనిపట్ల తన ధర్మం నెరవేర్చానని, చేయవలసింది చేసి బాధ్యత తీర్చుకున్నానని అనుకోడాయన. అతడు పెద్దవాడై పిల్లలు కలిగినా- ఇంకా చిన్నవాడేనని తన ఆలంబన అవసరమనీ భావిస్తాడు. అందువల్ల నిరంతరం రవీంద్ర గురించి ఆలోచిస్తూ లతకి ఏ విధమైన ఇబ్బంది కలగకుండా కాచుకుంటాడు. తాము వుండ

ఒక్క ఉద్యోగం బాధ్యత [illegible]రవేర్చు కోవటం తప్ప అతనికి మ[illegible] ఇతర మైన బాధ్యతల బరువులు [illegible] వుండ కూడదనుకుంటాడు.

కానీ సావిత్రమ్మ తత్త్వ[illegible] వేరు. విద్యుక్తధర్మంగా తను చె[illegible]వల సింది చేస్తుంది కాని... పిల్ల[illegible]ే లోకమనుకు నేంత వెర్రి ప్రేమ వాళ్ళ పట్ల వుంచు కోదు.

ఏమైనా విశ్వ

నాథం రిటైరైనాక కొడుక[illegible] ఇంట్లో వాళ్ళిద్దరూ చేరా[illegible] కొత్త ఉద్యోగంలో చేరారు. ఆయన బయట[illegible]నులు, ఆమె ఇంటిపని.

''ఏమిటి ఆలోచన... [illegible]ట్టలు సర్దుమరి. ఉదయం బస్సుకి పోదాం.''

విశ్వనాథం పేలవంగా హ[illegible]రించాడు.

తామిద్దరి కొద్దిపాటి [illegible]ట్టలు రెండు బాగుల్లో సర్దింది సావిత్రమ్మ.

యర్రమిల్లి విజయలక్ష్మి

ఒకరికొకరు పైకి చెప్పుకోకపోయినా ఇద్దరి మనసులలోనూ ఏదో వెలితి, ఎందుకో బాధ.

''తాతయ్యా, మీరూ వస్తున్నారా మాతో'' మధ్యలో పిల్లలు వచ్చి అడి గారు.

''లేదమ్మా మీరూ అమ్మానాన్న టూర్ వెడుతున్నారుగా, నేనూ నాయనమ్మా మన విలేజ్‌కి వెడుతున్నాం.''

''తాతయ్యా! మేమంతా మామయ్య వాళ్ళం దరం... అమ్మమ్మ తాతయ్య అందరం కలిసి సౌతంతా చూస్తాంట. రామేశ్వరం కూడా వెడ తాంట. మీరూ మాతో రండి తాతయ్యా!''

విశ్వనాథం నవ్వాడు. ''ఇప్పుడు కాదు బాబూ! ఇంకోసారి'' అన్నాడు. పిల్లల్ని విడిచి వెళ్ళా లంటే దిగులు. కొడుకును చూడకుండా నెల వుండాలి.

విశ్వనాథం మనసు భారంగా వుంది.

★★★

రెండోనాటికి ఇద్దరూ పల్లెలో తమ ఇంట్లో వున్నారు.

దుమ్ము కొట్టుకుపోయిన ఇల్లంతా పని మనిషి సాయంతో దులిపి, కడిగి వాసయోగ్యంగా చేసుకుంది సావిత్రమ్మ.

పోయిన మొక్కలు పోగా- మిగిలి వున్న మొక్కలకి నీళ్ళుపోసి పాదులు చేసి ప్రాణం పోసే ప్రయత్నంలో మునిగిపోయాడు విశ్వనాథం. వచ్చిం దగ్గర్నించి ఊరు జనం వచ్చి

ఆప్యాయంగా పలకరించిపో‹ న్నారు. చేతనయిన సా౦౦ం చేస్తున్నారు. రెండు రోజులు గడిచేసరికి వ ళ్ళీ అన్నీ అమర్చుకుని- ఈ వాతావరణంలో ఇమిడిపోయారు. గుడిలో ష ాజలు పురస్కారాలు సాయంత్రం పురాణ పఠనం, పదిమందితో సత్కా‹ క్షేపం... మరిచిపోయిన ‹ లం మళ్ళీ మొద లైంది.

శివాలయంలో అడుగుపెం ంతుంటే ప్రాణం లేచొచ్చిన ట్లైంది.

'ఒక గుడిలేదు, గోపురం ేదు. అలవాటు వదులుక లేక స్నానం చేసి తమ గదిలో దేముడి బొమ న్న కాలెండర్‌కి దణ్ణం ెట్టుకునే వారు. వేంకటేశ్వరస్వామి గుడికి వె ళ్ళలంటే రెండు, మూడు బస్సులు మారి కొంత దూరం నడిచి వెళ్ళా‹ పిల్లలకంత తీరుబడి ఎక్కడ అసలు. ఇక తమ సంగతి సరేసరి.

అబ్బాయి ఒకసారి వెళ్ళి, కొత్తలో గుడికి తీసుకు వెడతానన్నాడు కుదరలేదు. తరువాత ఆ వ క్కే మర్చిపోయాడు పా ం. అంతా ఉరు కులు..పరుగులూ కదా- సా త్రి మనసులో అనుకుంది

ఆ రాత్రి వ్యాసపీఠం వ ందు కూర్చుని భాగవ లోని పద్యాలు నోరారా చదువుకున్నాడు విశ నాథం. మళ్ళీ పూర్వపు స ందడి తిరిగి వచ్చి నట్లైంది. సాయంత్రాలు ఆల ు మంటపంలో కూర్చు శృతి పక్వమైన సుస్వరంతో ఆయన పురాణ ఠనం చేస్తుంటే ఊళ్ళోని ల్లా పాప, మగ, ఆడ అందరూ చేరి సర్వం ఏ రచి తన్మయులై వింటున్నారు. అందరిలో కొత్త ఉత్సాహం, చైతన్యం క స్తోంది.

''మీరు వచ్చాక ఊరు కళ ళలాడుతోంది. మంచి మాటలు మా చెవిన వేస్తున్నారు. ఇంతకాలం వెళ్ళి నాడు వెళ్ళటం, ఒక దణ్ణమెట్టుకుని తిరిగి రావటం. అలవాటుగా అంతే. ఇప్పుడు గుడికే కొత్త కళ వచ్చింది'' అంటు న్నారు.

కొందరు వ్యక్తుల వల్ల స మాజానికో ప్రయోజనం ఉంటుంది. విశ్వ నాథం అప్పట్లో ఆ ఊళ్ళో ఆ ్యాత్మికోన్నతి కలిగించటా కి కృషిచేశాడు. ఆయన లేకపోవటం వలన క్ర ంగా వారిలో ఆ ఉత్సాహం తగ్గిపోయింది. మళ్ళీ విశ్వనాథం రాక వాళ్ళ‹ నూతనోత్సాహాన్ని కలిగించింది.

కాలం పరుగులు తీసి నెల ోజులు ముప్పై క్షణాల్లా గడిచిపోయాయి.

''అబ్బాయి దగ్గర్నించి ఉ రం వచ్చింది. వాళ్ళు రేపు ుయల్దేరి వచ్చేస్తు న్నారట. మనల్ని కూడా వె టనే వచ్చెయ్యమని గా ాడు.'' రవీంద్ర రాసిన ఉత్తరం చదివి వినిపిం డాయన భార్యకి. ''మా అందరి సెలవలు రెండు రోజుల్లో అయిపోతా ు. మీరు వెంటనే వచ్చెయ్యండి. లేకపోతే ఇక్కడ చాలా ఇబ్బంది '' సా ారాంశం అది.

ఆవిడ ఏమీ మాట్లాడకపో వటంతో ఆయనే అన్నారు. ''మరెప్పుడు బయల్దేరదాం. అమ్మాయికి ‹ లేజి, పిల్లలకి స్కూలు- ‹ వికి ఆఫీసు''

''వెళ్ళాలంటారా?'' ‹ ందా విడ ఇద్దరూ గుడికి బయల్దేర ేతు న్నారు. పూలు, పళ్ళు ‹ న్న బుట్టలో సర్దుకుంటోంది.

ఆయన కాస్త వి ‹ ంగా చూసాడు ఆమె వంక-' అదే మిటి?'' అన్నట్లు. ఆవిడ ఆ ‹ చన అర్థం కాలేదు.

''ఏముంది మనం పెద్ద వాళ్ళ మయ్యాం. ఇంకా ఎందుకీ ‹ ంప ్లాట.'' అంది సావి‹ మ్మ సూటిగా.

''అంటే!?''

''అంటే ఏముంది. చద వనీ, పెళ్ళనీ, ఉద్యోగమనీ, పిల్లలనీ, వాళ్ళ బాధ్యతలనీ జీవితం మూడొంతులు గడిచిపోయింది. ఇంతకాలం పిల్లలకోసం- వాళ్ళ భవిష్యత్ కోసం బ్రతికాం. ఇకనైనా మనకోసం మనం బ్రతకాలి కదా..''

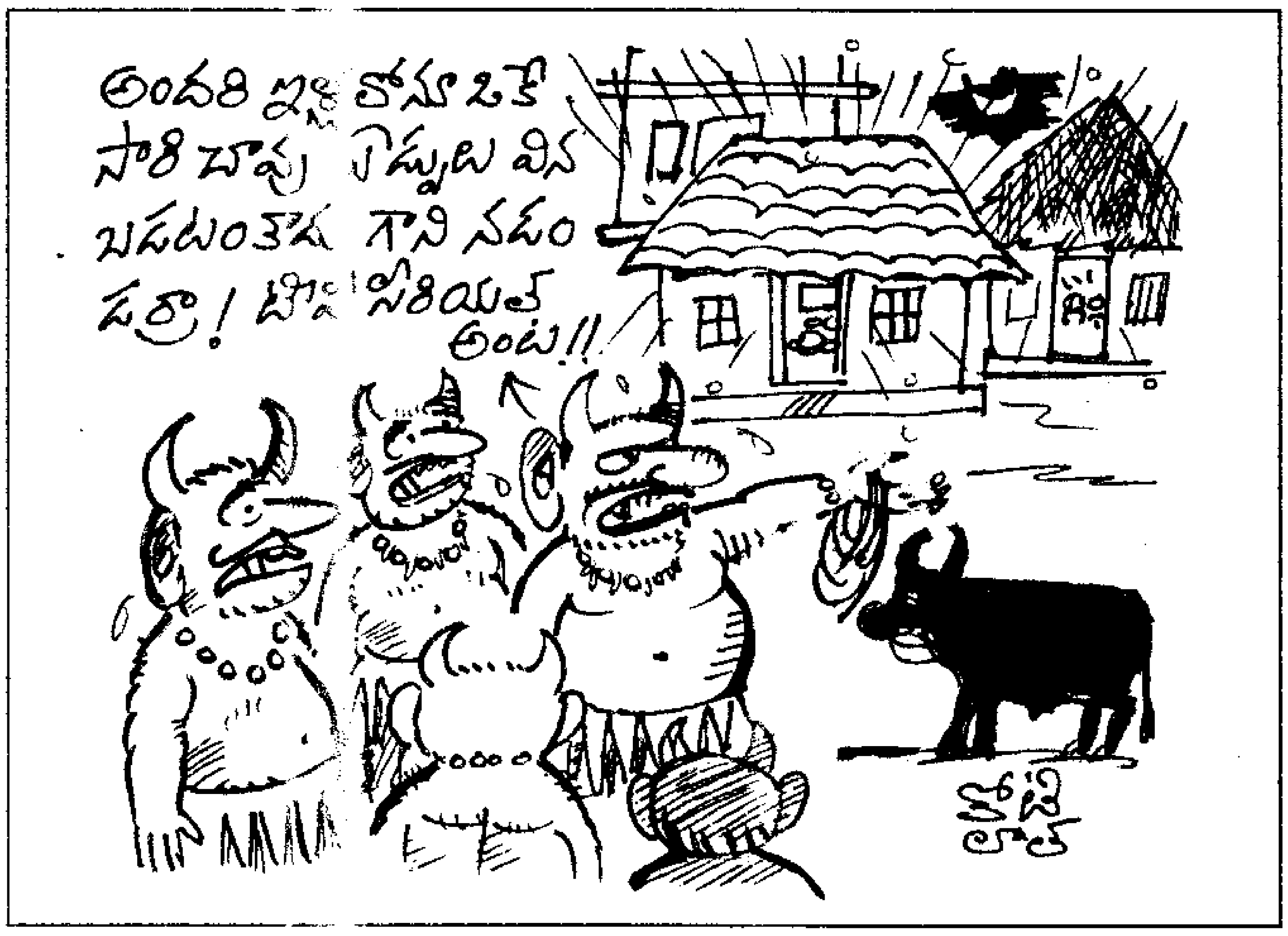

''ఇప్పుడు మనకేం లోటు.''

''లోటేం లేదు. తిండి, బట్ట, ఇల్లు, వాకిలి అన్ని సౌఖ్యాలు వున్నాయి. ఈ లోకంలో మనిషికి ఇవే ముఖ్యం కాదు. మనకంటూ ఒక పరమార్థం ఏర్పరచుకోవాలిగా. ఎంతసేపు పిల్లలనీ... మనవలనీ సంసార లంపటా లేనా?''

''ఏమిటి నీ ఉద్దేశ్యం? ఇప్పుడు మనం వెళ్ళకపోతే వాళ్ళెంత ఇబ్బంది పడతారు... ఎంత కష్టపడతారు?''

''వాళ్ళ పట్ల మీరు పెంచుకున్న అతి ప్రేమవల్ల అలా భయపడుతు న్నారు. తల్లిదండ్రులుగా మన జీవితమంతా కష్టపడి మంచి జీవితా న్నిచ్చాం. వృద్ధిలోకి వచ్చి మంచి స్థితిలో స్థిరపడ్డారు. వాళ్ళ సమస్యలు వాళ్ళ బాధ్యతలు సక్రమంగా నిర్వహించుకోగలిగిన స్వావలంబన ఏర్ప డింది. ఇంకా వాళ్ళేదో పసిపిల్లలైనట్లు మన తోడ్పాటు లేనిదే వాళ్ళ పనులు వాళ్ళు చక్కదిద్దుకోలేనట్లు అనుకుంటే ఎలా? ఇక మనం ఆలోచించవల సింది వాళ్ళ జీవితాల గురించి కాదు. మన జీవితానంతరం గురించి.''

ఆయనకా మాటలు సరిగా అర్థం కాలేదు. ''జీవితానంతరం- అంటే మన మరణానంతరమా... అంటే..?''

''అవును. ఇంతకాలం మన భౌతికావసరాల కోసం పిల్లల కోసం పాటుపడ్డాం. అదే జీవిత పరమావధిగా శ్రమించాం. ఇద్దరం అస్తమయ దిశగా అడుగులు వేస్తున్నాం. మన పరమార్థం కోసం ప్రయత్నించాలి కదా!''

''అర్థమైంది. అదా నీ బాధ. గుళ్ళూ గోపురాలూ, పూజలు, పునస్కా రాలు ఇవేనా పరమార్థ సాధకాలు. గృహస్థాశ్రమమే ఈ కలియుగంలో మానవులకు మంచి కర్మయోగ సాధనని పెద్దలు చెప్పారు కదే..!'' నవ్వుతూ అన్నాడాయన.

''ఆ ..ఆ పెద్దలే బాధ్యతలన్నీ గట్టెక్కాక 'వానప్రస్థం' సూచించారు కదా. అంటే ముక్కు మూసుకుని కారడవుల్లో, తపస్సు చెయ్యమని కాదు. బాహ్యబంధాలను ఒక్కటొక్కటిగా వదిలించుకుని విముక్తి కోసం ప్రయత్నించాలని!'' పూలమాల పదిలంగా మడిచి బుట్టలో వుంచింది సావిత్రి.

''అంటే ఏమిటి నువ్వు చెప్పేది?''

''-ఏముంది. సంపద మీద వ్యామోహం లేదు. దేహం మీద అనురక్తి తగ్గింది. ఇక ఒక మహాప్రస్థానం కోసం మన శరీరం, మనసూ సమాయత్త మౌతున్నాయి. పిల్లల మీద వ్యామోహం కూడా తగ్గించుకోవాలి. ఇవన్నీ వదులుకున్నప్పుడే ఈ జన్మకు అస లైన సార్థకత దక్కేది..''

గేటు మూసి సావిత్రమ్మ గుడి వైపు నడుస్తోంది. ఆలోచిస్తూ ఆమెను అనుసరిస్తున్నాడు విశ్వ నాథం.

మనిషి జన్మ ఎత్తిన ప్రతీవాడూ ఏదో ఒకనాడు ఆలోచించి తీరవల సిన అలౌకిక చింతన గుడి మంట పంలో సత్సంగం కోసం భక్తుల ఎదురు చూస్తున్నారు.

●